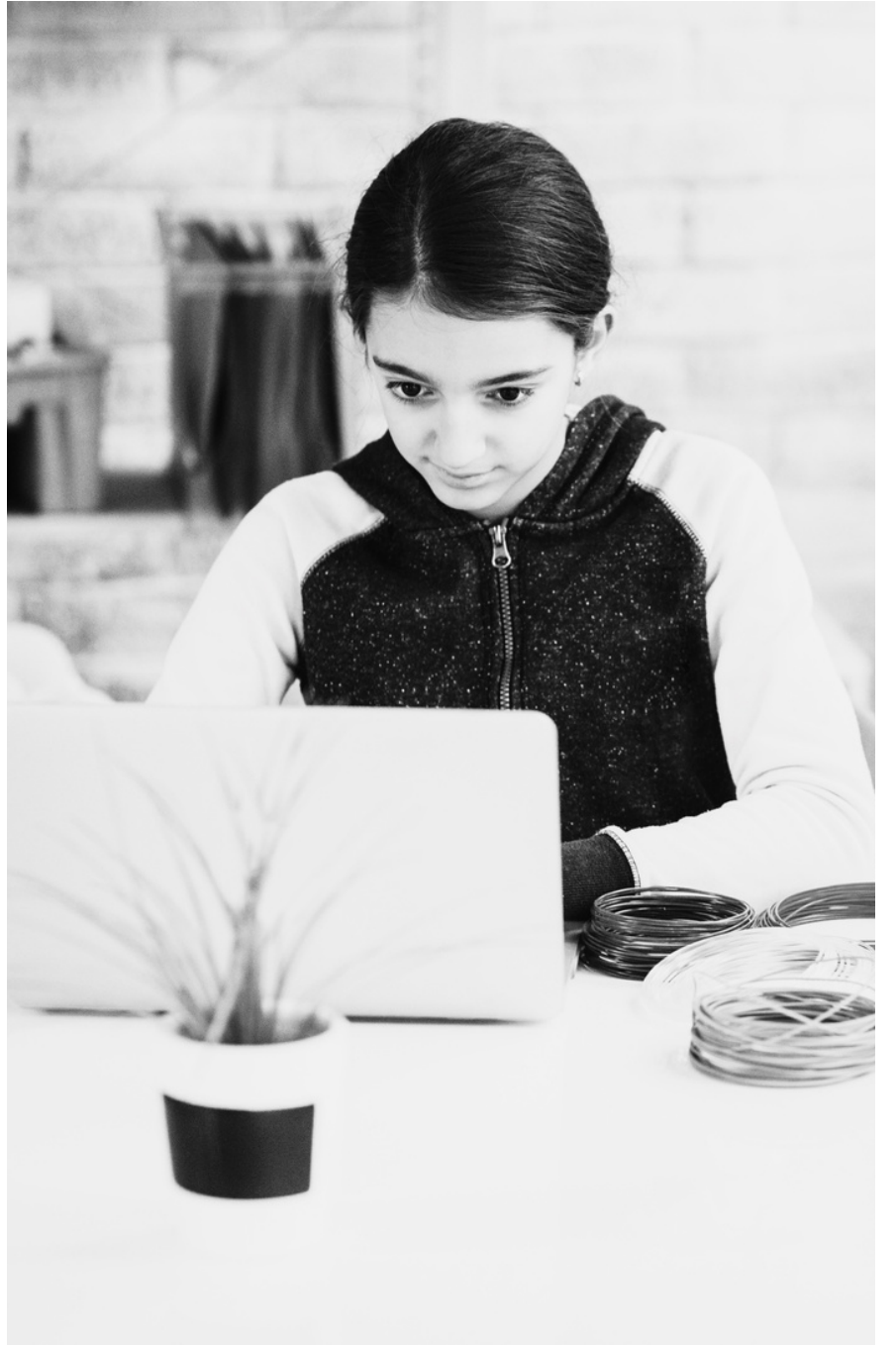

DEZENFORMASYONLA MÜCADELE YASASI ÇOCUKLARI NASIL KORUYOR?

BİLGİ NOTU

Ekim 2022

DEZENFORMASYONLA MÜCADELE YASASI* ÇOCUKLARI NASIL KORUYOR?

*Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi

ÖNCE ÇOCUKLAR

İnternet kullanımı, 6-15 yaş grubundaki çocuklar için 2013 yılında yüzde 50 civarında iken 2023 yılında bu oranın **yüzde 90** dolaylarına ulaşması bekleniyor. Bu yüksek internet kullanım oranı, çocukların internette “**zararlı içeriklere maruz kalma ihtimalini**” artırıyor. Platformların “çocuklara özgü” ve “yetişkinlere özgü” olarak ayrıştırılması ya da mevcut yapıların çocuklara özel olarak filtrelenmiş içerikleri sunması talep ediliyor.

Sosyal ağların pek çoğu kullanıcı **yaş sınırı getirse de bu yasağa uyulmadığı** ve **her yaştan çocuğun** popüler ağları aktif olarak kullandığı bilinmektedir. Çocukları ve gençleri, zararlı ve yıkıcı olan her tür maddeden ve deneyimden uzak tutmak tüm gelişmiş toplumların önceliğidir. İnternet kullanım yaşının neredeyse bebeklik çağlarına indiği günümüzde, aileleri bilinçlendirmek kadar **sosyal ağ sağlayıcılarının sorumluluklarını tanımlamak** da önem taşıyor. Çocuğun sokakta, okulda, ailede korunması kadar internette korunması da somut önlemler ve hukuki yaptırımlar gerektiriyor.

DEZENFORMASYONLA MÜCADELE YASASI ÇOCUKLARI NASIL KORUYOR?

ÇOCUKLARIN GÖZETİLMESİ VE ÖNCELİKLENDİRİLMESİ ARTIK ZORUNLULUK

Dezenformasyonla mücadele yasası ile, **çevrimiçi zorbalıktan çocuk istismarına, yasa dışı içerikten kişilik haklarının korunmasına** uzanan çeşitli alanlarda, çocukları önceliklendiren ve koruyan bir yaklaşım yasal bir zemin kazanmış oluyor.

Sosyal ağlara ‘çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunma’ zorunluluğu getiriliyor.

Çocuğun kişilik haklarını ihlal eden içeriğin hızlıca ve etkin şekilde kaldırılması sağlanıyor.

Failin anonimliğinden doğan cezasızlık sorunları gideriliyor.

Çocuğun ve ailenin bilinçlendirilmesi için görev ve yetki tanımlanıyor.

ÇOCUKLARA ÖZGÜ HİZMET

Sosyal ağlara ‘çocuklara özgü ayrıştırılmış hizmet sunma’ zorunluluğu getiriliyor.

Mevcut düzenleme, sosyal ağ sağlayıcılarına genel bir koruma yükümlülüğü verirken yeni düzenleme ile bu durum değişiyor.

Sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi verileri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan Twitter, Facebook, YouTube, TikTok, Instagram gibi sosyal ağ sağlayıcılarının “çocuklara özgü” ayrıştırılmış hizmet sunma konusunda gerekli tedbirleri alması kanunla düzenleniyor. **Böylece bu tedbirleri alması ve böyle yayın yapması yasal zorunluluk halini alıyor.**

ÇOCUĞUN KİŞİLİK HAKLARI

Çocuğun kişilik haklarını ihlal eden içeriğin hızlıca ve etkin şekilde kaldırılması sağlanıyor.

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikler ile uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla Erişim Sağlayıcıları Birliği'nin daha aktif olması sağlanıyor. Kişilik haklarının korunmasına yönelik olarak birliğe yapılan müracaatlara ilişkin yapılacak itirazlarda takip edilecek yargısal denetim usulü hususunda düzenleme yapılıyor.

FAİL BİLGİLERİNİN PAYLAŞILMASI

Failin anonimliğinden doğan cezasızlık sorunları gideriliyor.

Türk Ceza Kanununda yer alan; “çocukların cinsel istismarı” (Madde 103) kapsamındaki internet içeriklerini oluşturan veya yayan faillere ulaşmak için gerekli olan bilgilerin ilgili sosyal ağ sağlayıcının Türkiye'deki temsilcisi tarafından **adli mercilere verilmesi zorunluluk** haline getiriliyor. Önceden failin bilgilerine ulaşmak mümkün değilken yeni yasa ile bu suç (çocukların cinsel istismarı) da bilgi verilmesi zorunlu kapsama alınıyor.

Bu bilgilerin talep eden Cumhuriyet Başsavcılığı'na veya mahkemeye verilmemesi durumunda, ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranında daraltılması talebiyle Ankara Sulh Ceza Hakimliği'ne başvurulabiliyor. İnternet trafiği bant genişliğinin daraltılması kararı verilmesi halinde, bu karar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere kuruma gönderilir. Kararın gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Sosyal ağ sağlayıcının, bu fıkra kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesi halinde yaptırımlar kaldırılıyor.

ÇOCUĞUN VE AİLENİN DESTEKLENMESİ

Çocuğun ve ailenin bilinçlendirilmesi için görev ve yetki tanımlanıyor.

Bu düzenleme ile çocuklara dair bilgilendirici, aileleri eğitici çalışmalar yapılması konusunda 'Erişim Sağlayıcıları Birliği' aktif görev alıyor. Özellikle çocukların, gençlerin ve ailenin internetin yasadışı içerikleri hakkında bilinçlendirilmesi ve güvenli kullanımı konusunda bilgilendirilmesi için birliğe ilave görevler tevdi ediliyor.

Önceden çocuklara ilişkin herhangi bir alanda sosyal ağlara yaptırım uygulamak mümkün değildi. Gelecek yeni düzenleme ile "zorunluluk"ve uyulmaması halinde yaptırım hakkı getiriliyor.

YAPTIRIMLAR

Yaptırımlar bant daraltma, idari para cezası, reklam yasağı kapsamına alınma olabiliyor.

Bant daraltma nedir?

Bant genişliği bir iletim ortamının ya da haberleşme kanalının kapasitesi demektir. Yol ne kadar genişse, trafik o kadar akıcı olur. İnternetteki veri transferi de böyledir. Bant genişliği ne kadar genişse, belli bir süre içinde aktarılacak veri hacmi de o kadar çok ve hızlı olur. Bilgisayar bilimlerinde; bant genişliği veya dijital bant genişliği kullanılan veya kullanılabilen veri iletişim kaynaklarındaki veri oranının bit/saniye cinsinden ölçülmesi ile çıkan sonuca denir.

Reklam yasağı cezası nedir?

Türkiye’de vergi mükellefi olan şirket ve kişilerin, söz konusu sitelere reklam vermesinin yasaklanması demektir. Sosyal medya platformları ile reklam sözleşmesi yapılmaması anlamı taşır. Buna göre yeni yasa ile şirketlere gelen yasak, reklam vermek isteyen kimseleri de kapsayacak böylece sosyal medya şirketleri bilgi paylaşımına yanaşmaz ve çocuklar ile ilgi gerekleri yerine getirmez iseler reklam yasağına ve reklam alma yasağına maruz kalarak mali olarak yaptırıma tabi kılınacaklar.